

ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ПОЛІТИКИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ (ШІ) ТА ТЕХНОЛОГІЙ З ПІДТРИМКОЮ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ (ШІ)

I. Загальні положення

Ця Політика визначає принципи, межі, умови та порядок використання технологій штучного інтелекту і технологій з підтримкою штучного інтелекту під час підготовки, подання, рецензування, редагування та опублікування матеріалів у збірнику. Політика є складовою редакційної політики збірника та застосовується разом із правилами для авторів, положенням про рецензування, етичними зобов'язаннями, редакційними процедурами та іншими внутрішніми документами.

Метою цієї Політики є:

- забезпечення академічної доброчесності під час підготовки та оприлюднення академічних творів;
- забезпечення прозорості використання інструментів штучного інтелекту;
- запобігання поданню згенерованих результатів як результатів власної наукової діяльності без належного розкриття;
- гарантування людської відповідальності за зміст, наукову якість і доброчесність поданих матеріалів;
- захист конфіденційності рукописів, рецензій, редакційних висновків і пов'язаних документів;
- запобігання фабрикації, фальсифікації, прихованому перефразуванню, неправомірному цитуванню, використанню недостовірних джерел, зокрема згенерованих інструментами штучного інтелекту;
- визначення прав, обов'язків та відповідальності авторів, рецензентів, редакторів і редакції.

Для цілей цієї Політики під штучним інтелектом, генеративним штучним інтелектом, AI-assisted tools, AI tools, AI systems, технологіями з підтримкою штучного інтелекту розуміються цифрові інструменти, моделі, сервіси або програмні рішення, здатні генерувати, перефразувати, перекладати, редагувати, аналізувати, класифікувати, узагальнювати, інтерпретувати, візуалізувати, трансформувати або іншим чином обробляти текст, дані, зображення, таблиці, код, аудіо, відео чи інший контент.

Положення цієї Політики поширюються на:

- авторів статей;
- рецензентів;
- головного редактора, членів редакційної колегії, відповідальних секретарів;
- технічного секретаря, який не є членом редакційної колегії;
- інших осіб, які залучаються до редакційно-видавничого процесу і мають доступ до рукописів або документів, пов'язаних із ними.

Під час розроблення цієї політики враховано положення **Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні** <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text> щодо етичного, прозорого, безпечного та відповідального використання технологій штучного інтелекту, а також необхідності підвищення якості наукових досліджень і поширення їх результатів.

Ця політика враховує такі положення **Закону України «Про академічну доброчесність»** (від 18 грудня 2025 року №4742-IX) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text> :

– у разі використання в академічному творі об'єктів, згенерованих штучним інтелектом, автор зобов'язаний повідомити про це в тексті твору або в супровідних матеріалах до нього із зазначенням методики генерування та/або посиланням на відповідну комп'ютерну програму чи її опис (ст. 8 Академічна доброчесність під час створення та оприлюднення академічних творів).

– недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом, розглядається як порушення академічної доброчесності (ст. 18 Види порушень академічної доброчесності);

– під недоброчесним використанням результатів, згенерованих штучним інтелектом, у межах цієї політики розуміється оприлюднення текстів, зображень, моделей, даних чи інших результатів, згенерованих штучним інтелектом, як результатів власної академічної діяльності без належного зазначення цього факту в академічному творі або супровідних матеріалах до нього (ст. 29 Недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом);

– у разі встановлення факту недоброчесного використання результатів, згенерованих штучним інтелектом до автора можуть застосовуватися заходи реагування, передбачені цією політикою, редакційними правилами збірника та іншими внутрішніми актами засновника/видавця» (ст. 29 Недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом).

Політика базується на матеріалах, заявах та рекомендаціях:

– Publishing Ethics Resouce Kit (офіційний сайт – <https://www.elsevier.com/editor/perk>),

– Committee on Publication Ethics (COPE) (офіційний сайт - <https://publicationethics.org/>)

– The European Association of Science Editors (EASE) (офіційний сайт - <https://ease.org.uk/>)

– World Association of Medical Journals (WAME) (офіційний сайт - <https://www.wame.org/recommendations-on-publication-ethics-policies-for-medical-journals>)

– San Francisco Declaration on Research Assessment (DORA) (офіційний сайт - <https://sfдора.org/>)

– International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE) (офіційний сайт - <https://www.icmje.org/recommendations/>)

Ця Політика виходить із презумпції, що будь-яке використання штучного інтелекту в академічній комунікації має бути:

- прозорим;
- підконтрольним людині;
- обмеженим вимогами академічної доброчесності;
- безпечним з погляду конфіденційності, авторських прав та захисту даних;
- таким, що не підміняє наукове авторство, фахову експертизу, рецензування або редакційне рішення.

Ця Політика застосовується до всіх рукописів, поданих до збірника, а також до всіх осіб, залучених до редакційно-видавничого процесу. Подання рукопису до збірника означає згоду автора з вимогами цієї Політики. Прийняття запрошення до рецензування означає згоду рецензента з вимогами цієї Політики. Участь редактора, члена редакційної колегії або працівника редакції в роботі зі збірником означає обов'язок дотримуватися цієї Політики.

Редакція має право періодично переглядати та оновлювати цю Політику з урахуванням розвитку законодавства України, міжнародних рекомендацій, технологічних змін і практики академічного видавництва. У випадках, не врегульованих цією Політикою, рішення ухвалюється редакцією на засадах академічної доброчесності, редакційної етики, прозорості, пропорційності та пріоритету людської відповідальності.

II. Основні принципи використання штучного інтелекту

Використання технологій штучного інтелекту в межах діяльності збірника допускається лише за умови дотримання таких принципів:

- принцип законності;
- принцип академічної доброчесності;
- принцип прозорості;
- принцип достовірності та перевірюваності;
- принцип людського контролю;
- принцип персональної відповідальності;
- принцип конфіденційності;
- принцип дотримання авторських прав і прав інтелектуальної власності;
- принцип недопущення дискримінації, викривлень, упередженості й оманливого представлення результатів;
- принцип пропорційності використання технологій штучного інтелекту їхній допоміжній ролі в академічному процесі.

Жоден інструмент штучного інтелекту не може визнаватися автором, співавтором, рецензентом, редактором або суб'єктом відповідальності за академічний твір. Інструменти штучного інтелекту не можуть підміняти людське критичне мислення, фахову оцінку, наукове судження, редакторське рішення або персональну відповідальність автора, рецензента чи редактора.

Остаточна відповідальність за точність, повноту, достовірність, наукову коректність, добросовісність, оригінальність, належне цитування, законність використання матеріалів та відповідність рукопису редакційним вимогам покладається виключно на людину, а саме:

- на автора або співавторів - щодо рукопису;
- на рецензента - щодо рецензії;
- на редакційну колегію - щодо редакційного супроводу й редакційного рішення.

Будь-який результат, отриманий за допомогою штучного інтелекту, підлягає обов'язковій перевірці людиною (автором, рецензентом, членом редакційної колегії, відповідальним секретарем, технічним секретарем) до його включення в рукопис, рецензію, редакційний висновок або інший документ. Учасники редакційного процесу не повинні покладатися на штучний інтелект як на джерело достовірних фактів, нормативних положень, бібліографічних описів, висновків або експертних суджень без належної перевірки. Автор не має права покладатися на згенерований ШІ текст як на остаточну форму наукового викладу без власної змістовної перевірки, наукового редагування та відповідальності за кінцевий результат.

III. Сфера застосування та види використання ШІ

Для цілей цієї Політики розрізняються:

- використання ШІ під час підготовки рукопису автором;
- використання ШІ як складової методології дослідження;
- використання ШІ під час рецензування;
- використання ШІ під час редакційної, технічної та виробничої обробки матеріалу;
- використання ШІ для створення, зміни, аналізу або візуалізації даних, рисунків, таблиць, схем, фотографій та інших ілюстративних матеріалів.

Політика поширюється як на генеративний ШІ, так і на AI-assisted tools, якщо вони можуть вплинути на зміст, форму, подання, оцінювання, конфіденційність або наукову добросовісність матеріалу.

Використання звичайних інструментів перевірки орфографії, граматики, пунктуації, типографіки, форматування та базових функцій текстового редактора, якщо вони не здійснюють генерацію або змістовну трансформацію тексту, не прирівнюється автоматично до генеративного використання ШІ. Водночас у разі сумніву щодо характеру інструменту пріоритет має підхід максимальної прозорості.

IV. Допустиме використання ШІ авторами

Автори можуть використовувати технології штучного інтелекту лише як допоміжний інструмент, а не як заміну власного інтелектуального внеску.

За умови обов'язкового людського контролю та, у передбачених випадках, належного розкриття інформації, допустимим може бути використання ШІ для:

- мовного редагування;
- покращення граматики, орфографії, пунктуації, синтаксису та стилістики;
- підвищення читабельності тексту;
- технічного перекладу окремих фрагментів із подальшою перевіркою;
- структурного впорядкування чорнових матеріалів;
- допоміжного переформулювання окремих речень без зміни наукового змісту;
- технічної допомоги у форматуванні бібліографічних описів за умови їх повної перевірки автором;
- допоміжної обробки великих масивів даних, якщо це є частиною дослідницького інструментарію та належно описано;
- створення допоміжних чернеткових узагальнень або технічних описів, які підлягають повній змістовній переробці та перевірці автором.

Використання ШІ не повинно призводити до втрати авторського контролю над логікою викладу, аргументацією, інтерпретацією даних, постановкою наукової проблеми, формуванням висновків і оцінних суджень.

Використання ШІ для технічної допомоги у формуванні бібліографічного списку допускається лише за умови повної ручної перевірки кожного бібліографічного опису. Відповідальність за всі бібліографічні описи, внутрішньотекстові покликання, цитати й інші елементи наукового апарату несе автор.

Усі випадки використання ШІ мають бути зазначені в супровідному листі під час подання статті згідно з *Положенням про умови та порядок публікації статей у фаховому збірнику «Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки»*. Під час подання рукопису авторові рекомендується підтвердити:

- чи використовувався генеративний ШІ або AI-assisted tools;
- якщо так - який саме інструмент був використаний;
- для чого саме його було використано;
- чи було це використання відображено в рукописі та/або супровідних матеріалах;
- чи використовувався ШІ для створення або модифікації рисунків, таблиць, графіків, схем, фотоілюстрацій чи інших візуальних матеріалів;
- чи перевірено всі джерела, цитати, посилання, дати, статистику та нормативні положення;
- чи не містить рукопис вигаданих ШІ-джерел, помилкових бібліографічних описів або недостовірних фактів;
- чи не використовувався ШІ для прихованого перефразування чужого тексту;
- чи не було передано рукопис або його конфіденційні частини в такі AI-сервіси, використання яких може порушувати права автора або умови конфіденційності.

Якщо ШІ використовувався виключно для мовного вдосконалення тексту, автор має право зазначити це окремо в заяві про використання ШІ. Якщо ШІ використовувався як інструмент дослідження, а не лише як допомога у написанні рукопису, таке використання повинно бути описане не тільки в заяві про використання ШІ, а й у відповідному методологічному розділі рукопису.

V. Недопустиме використання ШІ авторами

Недопустимим є використання ШІ:

- для створення ключових наукових ідей, гіпотез, концепцій, висновків або авторських узагальнень із подальшим поданням їх як повністю власного наукового продукту без розкриття цього факту;
- для написання рукопису або його істотної частини з подальшим приховуванням використання ШІ;
- для фабрикації даних, показників, статистики, документів, джерел, архівних матеріалів, експериментів, кейсів, інтерв'ю чи результатів дослідження;
- для фальсифікації даних, зокрема їх спотворення, підміни, вибіркового виключення або штучного доповнення;
- для вигадування або підміни бібліографічних посилань, назв видань, DOI, цитат, сторінок, нормативних положень, рішень судів, положень стандартів чи інших джерел;
- для створення оманливого враження про самостійність виконання роботи в частині, яка фактично була згенерована ШІ;
- для прихованого перефразування чужих текстів із метою уникнення виявлення плагіату;
- для створення рецензій, відповідей редакції або інших документів, де ШІ фактично підміняє наукову позицію автора без належного розкриття;
- для обходу вимог академічної доброчесності, антиплагіатної перевірки чи редакційних процедур;
- для створення недостовірних рисунків, зображень, схем, карт, графіків, діаграм, фотоілюстрацій, таблиць чи моделей, які можуть бути сприйняті як автентичний результат дослідження;
- для редагування зображень таким чином, що приховуються, видаляються, додаються, пересуваються або змінюються їхні суттєві елементи без належного розкриття та методологічного обґрунтування;
- для прийняття рішень щодо авторства, внеску співавторів, інтерпретації наукової етики або кваліфікації порушень доброчесності.

Недопустимим є посилання на генеративний ШІ як на джерело наукової інформації в тому значенні, у якому цитуються наукові публікації, нормативні акти, архівні матеріали чи інші верифіковані джерела. Якщо використання певного AI-інструменту є методологічно значущим, він може бути описаний як інструмент або програмний засіб, але не як самостійне джерело наукового знання.

Інструмент штучного інтелекту не може бути зазначений серед авторів або співавторів статті, не може брати на себе відповідальність за конфлікт інтересів, авторський внесок, достовірність даних, етичні декларації чи погодження остаточної версії рукопису.

VI. Політика щодо рисунків, таблиць, зображень, схем, графіків та інших візуальних матеріалів

У поданих до збірника рукописах не допускається використання генеративного штучного інтелекту або AI-assisted tools для створення, додавання, видалення, переміщення, зміни або приховування елементів у рисунках, фотографіях, схемах, графіках, таблицях, картах, діаграмах чи інших візуальних матеріалах, якщо такі дії можуть спотворити науковий зміст або створити оманливе враження про результати дослідження.

Не допускається створення за допомогою генеративного ШІ рисунків, фотоілюстрацій, візуалізацій або моделей, які подаються як безпосередній результат дослідження, якщо інше прямо не зазначено, не обґрунтовано методологічно і не погоджено редакцією.

Допустимими можуть бути лише стандартні технічні корекції зображень, зокрема корекції яскравості, контрасту, різкості, кольорового балансу або масштабу, за умови, що:

- вони застосовуються до всього зображення або відповідного фрагмента коректно і послідовно;
- вони не приховують, не видаляють, не змінюють і не спотворюють науково значущу інформацію;
- вони не вводять читача в оману щодо походження та змісту візуального матеріалу.

Якщо застосування ШІ до візуальних матеріалів є частиною самого дослідницького методу, автор зобов'язаний:

- прямо заявити про це;
- описати це в методології;
- зазначити інструмент, модель, версію та спосіб використання;
- пояснити, як забезпечувалася перевірка і наукова коректність результату;
- на вимогу редакції надати вихідні зображення, проміжні файли, до-АІ версії або інші матеріали для перевірки.

Якщо таблиці, графіки, схеми або інші візуальні елементи були технічно сформовані з використанням AI-assisted tools, але ґрунтуються на реальних даних автора і не містять генеративно вигаданого змісту, автор повинен розкрити це в заяві та, за потреби, в методології.

Редакція має право відхилити візуальні матеріали, якщо їхнє походження, спосіб створення або ступінь AI-втручання не дозволяє вважати їх прозорими, перевіреними і науково достовірними.

VII. Розкриття використання ШІ авторами

Згенерований або суттєво модифікований ШІ текст не може подаватися як цілком самостійно створений автором, якщо факт використання ШІ є істотним для оцінки доброчесності та авторського внеску.

У разі будь-якого використання технологій штучного інтелекту автор зобов'язаний розкрити цей факт під час подання рукопису. Розкриття інформації про використання ШІ здійснюється:

- у супровідному листі до редакції;
- б) у спеціальному розділі рукопису - «Додаткова інформація»;
- г) у методологічному розділі «Виклад основного матеріалу» або «Постановка завдання», якщо ШІ використовувався як частина дослідницького процесу.

Заява про використання ШІ має містити, наскільки це можливо:

- назву інструменту, сервісу, моделі або програми;
- версію моделі або інше уточнення, якщо воно доступне;
- мету використання;
- обсяг використання;
- опис того, які саме частини рукопису, процесу підготовки або дослідження були охоплені таким використанням;
- короткий опис методики генерування, редагування або аналітичного застосування, якщо це має значення;
- підтвердження того, що всі результати були перевірені автором;
- підтвердження того, що відповідальність за рукопис несе виключно автор або авторський колектив.

Якщо ШІ використовувався лише для мовного редагування, автор може зазначити, що інструмент не використовувався для генерації наукових ідей, висновків, даних, інтерпретацій чи візуальних матеріалів.

Якщо ШІ не використовувався для створення або модифікації рисунків, таблиць, схем та інших візуальних матеріалів, автор може прямо вказати це в заяві.

Якщо ШІ використовувався для аналізу даних, моделювання, класифікації, машинного навчання, побудови прогнозів, автоматизованого кодування або іншої дослідницької обробки, це має бути описано настільки детально, щоб читач і редакція могли зрозуміти характер такого застосування, його межі та вплив на результати дослідження.

Якщо технології штучного інтелекту використовувалися не лише для написання або редагування тексту, а як частина дослідницького методу, автор зобов'язаний чітко описати це в рукописі. Такий опис має, за можливості, містити:

- назву інструменту, моделі, платформи або програмного забезпечення;
- призначення і функцію в межах дослідження;
- дані або корпуси, з якими працював інструмент;
- параметри застосування, якщо вони суттєві;

- спосіб перевірки результатів;
- можливі обмеження та ризики викривлення;
- роль автора в інтерпретації отриманих результатів.

Застосування ШІ в дослідницькому процесі не звільняє автора від обов'язку забезпечити відтворюваність, пояснюваність, методологічну коректність і наукову обґрунтованість дослідження. Якщо використання ШІ є центральним елементом методології, редакція має право запросити додаткові пояснення, допоміжні матеріали, алгоритмічні описи, фрагменти коду, сирі дані або інші відомості, необхідні для наукової оцінки рукопису.

VIII. Відповідальність авторів

Автор, подаючи рукопис до збірника, підтверджує, що:

- поданий матеріал є результатом його власної академічної діяльності;
- рукопис не містить приховано згенерованого ШІ контенту, поданого як повністю самостійно створений;
- у випадку використання ШІ відповідний факт належно розкрито;
- усі твердження, дані, джерела, цитати, посилання, таблиці та візуальні матеріали перевірені ним особисто;
- рукопис не містить плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації або маніпулятивного перефразування;
- автор не переклав на ШІ прийняття наукових висновків і не делегував йому наукову відповідальність.

Якщо рукопис підготовлено у співавторстві, усі співавтори несуть спільну відповідальність за прозорість використання ШІ, якщо інше прямо не впливає з заявленого розподілу авторських внесків.

Автор зобов'язаний на запит редакції надати додаткові пояснення щодо використання ШІ, зокрема щодо характеру, мети, обсягу, методики використання та способу перевірки результатів.

IX. Використання ШІ рецензентами

Рецензент зобов'язаний здійснювати наукову оцінку рукопису самостійно, особисто і конфіденційно.

Рецензенту забороняється завантажувати до будь-яких зовнішніх систем штучного інтелекту:

- рукопис повністю або частково;
- анотацію, ключові слова, назву, ілюстрації, таблиці, додатки;

- супровідні документи автора;
- тексти редакційного листування;
- чернетку або фінальний текст рецензії;
- будь-які інші матеріали, що містять конфіденційну інформацію про поданий рукопис або його автора.

Вищезазначена заборона поширюється також на випадки, коли рецензент має намір використати ШІ лише для:

- покращення мови рецензії;
- скорочення тексту рецензії;
- технічного форматування зауважень;
- автоматичного узагальнення рукопису;
- виявлення сильних або слабких сторін тексту;
- підготовки рекомендації редакції.

Рецензент не має права використовувати ШІ для підготовки змістовної рецензії, експертного висновку, рекомендації щодо прийняття або відхилення рукопису чи оцінки його новизни, методології, етичності, релевантності та наукової якості.

X. Використання ШІ редакторами, редакційною колегією та працівниками редакції

Редактори та працівники редакції зобов'язані використовувати ШІ лише в межах, сумісних із принципами конфіденційності, людського контролю, академічної доброчесності та відповідального видавничого процесу.

Редакторам і працівникам редакції забороняється завантажувати до зовнішніх систем штучного інтелекту:

- повні тексти рукописів;
- фрагменти рукописів, якщо вони дають змогу ідентифікувати зміст або автора;
- рецензії;
- редакційні висновки;
- листи авторам;
- проекти рішень щодо рукопису;
- внутрішні робочі документи редакції;
- інші матеріали, що містять конфіденційну або службову інформацію.

Редактори не мають права використовувати ШІ для:

- підготовки остаточного редакційного рішення щодо рукопису;
- делегування ШІ функції наукової оцінки статті;
- автоматизованого формування позиції редакції щодо прийняття, відхилення або вимоги доопрацювання;

- автоматичного узагальнення рецензій як заміни власного редакторського аналізу;
- кваліфікації можливого порушення академічної доброчесності без участі людини.

Редакція може використовувати ШІ для окремих допоміжних технічних завдань, якщо це не впливає на змістовне редакційне рішення і не порушує конфіденційності, зокрема для:

- виявлення очевидних технічних невідповідностей;
- копіредагування та мовного вдосконалення внутрішніх технічних текстів редакції;
- технічної підготовки верстки, метаданих або службових повідомлень;
- виявлення неузгодженостей, дублікатів або формальних помилок.

Забороняється використовувати системи штучного інтелекту, умови роботи яких передбачають:

- збереження введеного контенту без контролю користувача;
- використання введеного контенту для подальшого навчання моделей;
- повторне використання введеного контенту без гарантій конфіденційності;
- передачу матеріалів третім сторонам без належного правового захисту;
- інші форми обробки, несумісні з редакційною етикою, захистом персональних даних, авторським правом або службовою таємницею.

Перед використанням будь-якого AI-інструменту необхідно оцінити, чи не створює таке використання ризиків для:

- конфіденційності неопублікованих матеріалів;
- захисту персональних даних;
- прав інтелектуальної власності;
- збереження авторських прав автора;
- дотримання договірних умов, що пов'язані з публікацією.

Використання ШІ не повинно призводити до неправомірного розкриття змісту неопублікованих рукописів, порушення права автора на першу публікацію, втрати контролю над рукописом або передачі прав на нього третім сторонам. Усі учасники редакційного процесу зобов'язані забезпечувати конфіденційність неопублікованих рукописів, рецензій, редакційних рішень і пов'язаних із ними документів.

Будь-яке використання редакцією ШІ для технічних процедур не звільняє редактора від обов'язку остаточно перевірити результат вручну.

Усі редакційні рішення щодо рукопису приймаються головним редактором і редакційною колегією.

XI. Перевірка дотримання Політики

Редакція має право перевіряти дотримання цієї Політики на будь-якому етапі редакційного процесу.

З метою перевірки редакція може:

- вимагати від автора уточнення щодо характеру використання ШІ;
- запитувати додаткову заяву або розширене пояснення;
- просити автора конкретизувати, які частини рукопису були створені, змінені або проаналізовані за допомогою ШІ;
- запитувати методологічні пояснення щодо використання ШІ в дослідженні;
- запитувати вихідні файли, чернетки, сирі дані, початкові зображення, проміжні візуальні матеріали, до-AI версії файлів або інші підтверджувальні матеріали;
- вимагати виправлення супровідного листа в частині інформації про використання ШІ;
- відкладати редакційне рішення до отримання достатніх пояснень.

Якщо редакція має обґрунтовані сумніви щодо достовірності заявленої інформації або щодо недоброчесного використання результатів, згенерованих штучним інтелектом, вона має право провести додатковий етичний або редакційний розгляд.

Невиконання запиту редакції щодо пояснення використання ШІ може розглядатися як порушення цієї Політики.

Порушенням цієї Політики вважається, зокрема:

- нерозкриття використання ШІ у випадках, коли таке розкриття є обов'язковим;
- подання згенерованого тексту, зображень, моделей, даних або інших результатів як повністю власних без належного повідомлення;
- вигадкування посилань, цитат, джерел, фактів, даних або нормативних положень за допомогою ШІ;
- використання ШІ для фабрикації або фальсифікації результатів дослідження;
- приховане перефразування чужого тексту з використанням ШІ з метою уникнення виявлення плагіату;
- використання ШІ для створення або спотворення візуальних матеріалів без належного розкриття;
- порушення конфіденційності рукопису, рецензії або редакційного листування шляхом завантаження таких матеріалів у сторонні AI-сервіси;
- використання ШІ рецензентом для формування наукової рецензії або рекомендації редакції;
- використання ШІ редактором для ухвалення остаточного рішення щодо рукопису;
- зазначення AI-інструменту як автора або співавтора;

– відмова надати обґрунтовані пояснення або підтверджувальні матеріали щодо використання ШІ на вимогу редакції.

Порушення цієї Політики можуть одночасно становити порушення академічної доброчесності, редакційної етики, договірних умов або законодавства України.

У разі виявлення порушення цієї Політики редакція залежно від характеру, тяжкості, умислу, наслідків та стадії редакційного процесу може застосувати такі заходи:

- звернення до автора за поясненням;
- вимога подати або виправити заяву про використання ШІ;
- вимога виправити текст рукопису;
- вилучення неприпустимих фрагментів, візуальних матеріалів або посилань;
- повернення рукопису на доопрацювання;
- зупинення розгляду рукопису;
- відхилення рукопису;
- відкликання рішення про прийняття до друку;
- опублікування виправлення, редакційного застереження або повідомлення про відкликання публікації;
- інформування засновника, установи автора або іншого компетентного суб'єкта;
- обмеження права подання матеріалів до збірника на певний строк;
- інші заходи, сумісні з редакційною етикою та внутрішніми актами.

Заходи реагування застосовуються з дотриманням принципів:

- обґрунтованості;
- пропорційності;
- неупередженості;
- документованості;
- права особи на пояснення.

Якщо порушення виявлено після опублікування статті, редакція вирішує питання про:

- публікацію уточнення;
- редакційну примітку;
- коригування декларації;
- відкликання статті;
- інші належні дії залежно від характеру порушення.

ХІІ. Рекомендовані формулювання для авторських декларацій у додатковому розділі статті «Додаткова інформація» або розділі «Виклад основного матеріалу» або «Постановка завдання» (якщо ШІ використовувався як частина дослідницького процесу)

Якщо ШІ використовувався лише для мовного редагування

«Під час підготовки рукопису автор(и) використовував(ли) [назва інструменту] виключно для мовного та стилістичного редагування тексту з метою покращення його читабельності, граматичної коректності та загальної ясності викладу. Інструмент не використовувався для генерування наукових ідей, висновків, дослідницьких результатів, аналітичних інтерпретацій або візуальних матеріалів. Усі зміни були перевірені, відредаговані та схвалені автором(ами), який(і) несе(уть) повну відповідальність за зміст рукопису».

Якщо ШІ використовувався для перекладу або технічного переформулювання

«Під час підготовки рукопису автор(и) використовував(ли) [назва інструменту] для допоміжного перекладу окремих фрагментів тексту та/або технічного переформулювання окремих речень. Таке використання мало допоміжний характер і не підміняло авторський науковий внесок. Усі фрагменти були перевірені, уточнені та змістовно відредаговані автором(ами), який(і) несе(уть) повну відповідальність за точність, достовірність та наукову коректність тексту».

Якщо ШІ використовувався у ширшому, але допустимому обсязі

«Під час підготовки рукопису автор(и) використовував(ли) [назва інструменту, версія] для [зазначити конкретно: технічного структурування матеріалу / попереднього мовного редагування / допоміжного узагальнення чернеткових формулювань / перекладу окремих фрагментів]. Інструмент не використовувався для формування наукової новизни, вигадання фактів, створення даних або самостійного формування висновків. Усі результати застосування інструменту були перевірені, критично оцінені та за потреби перероблені автором(ами). Відповідальність за зміст рукопису повністю покладається на автора(ів)».

Якщо ШІ використовувався як частина методології

«У межах дослідження було використано [назва інструменту / моделі / програмного забезпечення] для [класифікації даних / автоматизованого кодування / аналізу текстового корпусу / візуалізації / моделювання / прогнозування]. Характер, параметри та межі такого використання описано в розділі “Методологія дослідження”. Автор(и) перевірів(ли) отримані результати, здійснив(ли) їх інтерпретацію та несе(уть) повну відповідальність за наукову добросовісність і достовірність поданого матеріалу».

Якщо автор хоче окремо підкреслити відсутність ШІ у візуальних матеріалах

«Рисунки, таблиці, схеми, графіки та інші візуальні матеріали, наведені в рукописі, підготовлено без використання генеративного штучного інтелекту або AI-assisted tools, що здатні створювати або змінювати змістовні елементи візуального контенту».

Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки

Central Ukrainian Scientific Bulletin. Economic Sciences

ISSN 2663-1636 (Print), 2663-1644 (Online)

<https://doi.org/10.32515/2663-1636>

Якщо ШІ використовувався для візуальних матеріалів як частина методів дослідження

«Під час дослідження [назва інструменту] використовувався для [опис функції] у процесі аналізу/візуалізації [типу даних]. Таке використання є частиною методології дослідження та описано у відповідному розділі рукопису. На вимогу редакції автор(и) може(уть) надати вихідні матеріали та додаткові пояснення щодо способу отримання візуальних результатів».